

İsrail LNG Gemileri ile Doğalgaz ihracatına Yöneliyor

Dursun Yıldız

Hidropolitik Akademi Direktörü

1 Mart 2023

Geliştirilmesi birkaç yıl alacak olan bu seçeneğin, İsrail'in Mısır üzerinden gaz ihraç etme ihtiyacını azaltacağı hatta ortadan kaldıracağını söylemek mümkün.

Ukrayna'daki savaş, uluslararası doğal gaz piyasasını değiştirerek Avrupa'da hem fiyatları hem de talebi artırdı. Doğalgazı sıkıştırıp gemiyle transferinin ekonomik olması için boru hattıyla ulaşılabilen mesafelerden çok daha uzun mesafelere götürülmesi gerekir. Bu nedenle, Chevron ve İsrail'in en büyük açık deniz sahası olan Leviathan'ı kullanan diğer şirketler, sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) üretiminin fizibilitesini değerlendirdi ve sonraki adım olan temel mühendislik çalışmasına devam etme kararı aldı.

Komşu Ürdün'e boru ile ihraç edilen nispeten küçük miktarların dışında, İsrail'in açık deniz gazı için mevcut tek ihracat pazarı Mısır'dır. Mısır kendi gazını daha uygun fiyatlarla ihraç edip bu gazı elektrik üretmek için kullanmaktadır(1).

Leviathan'ı işleten Chevron konsorsiyumu ve lisansın çoğuna fiilen sahip olan iki İsrailli şirketin (NewMed Energy ve Ratio Energies) bu kararında ticari kaygıların öne çıktığı görülmektedir. Özellikle bu tür ihracat seçenekleri uzun dönemli taahhütler içerdiğinden

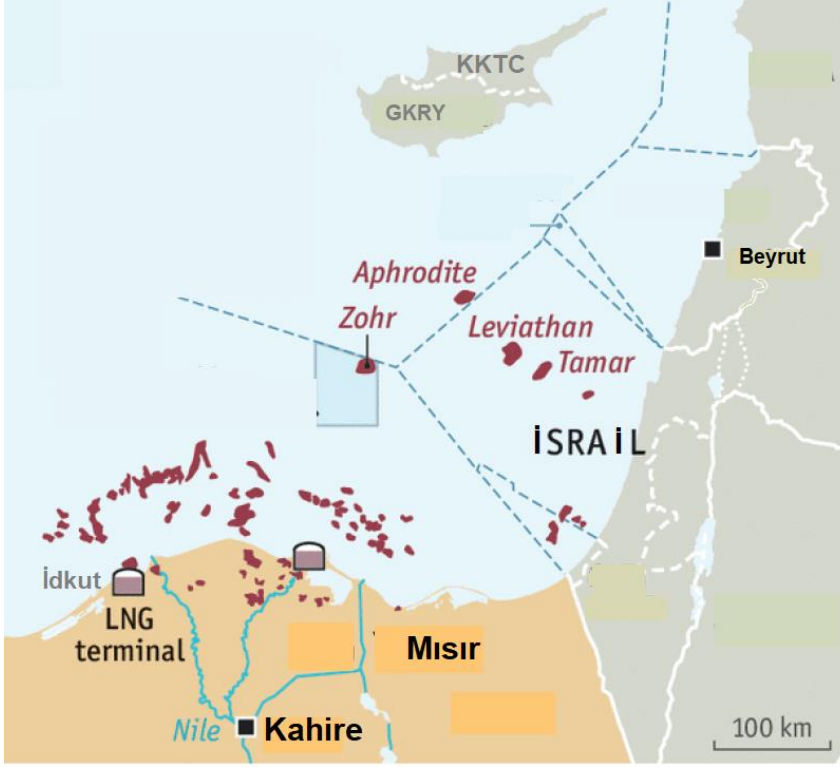
şirketlerin tek bir ana ihracat rotasına (Mısır) bağılı olması ticari riskler barındırmaktadır. LNG tankerleri ülke sınırları kısıtına takılmayıp dünyanın her yerine gidebildiği için LNG ihracatı cazip olmaktadır.

İsrail'in açıklanan LNG projesi, halen altı adedi dünyada faaliyet gösteren, milyarlarca dolarlık özel LNG tankerlerinin inşasını gerektirecektir. Bu alanda Güney Kore ve Singapur'daki tersaneler uzmandır. Buna paralel olarak, Leviathan sahasının üretiminin, denizden yetmiş beş mil açıktaki sahadan, Hayfa'nın güneyindeki Zichron Yaakov'dan denizden beş mil kadar açıktaki üretim platformuna kadar ilave boru hattını içerecek şekilde genişletilmesi planlanmaktadır. (Kıbrıs ve İsrail tarafından paylaşılan küçük ve kullanılmamış Afrodit alanı da bu alana bağlanabilir.) LNG gemisi platforma yakın bir yere demirleyecek ve LNG tankerleri yükleme için bu platforma yanaştırılacaktır(1).

Mısır İdku LNG Tesisi

Leviathan konsorsiyumu düşük gelir sağlayan mevcut anlaşmalarının şartlarını değiştirmesi için Mısır'a baskı yapmaktadır. Şirketler ayrıca Mısır'dan, Leviathan gazının Nil Deltası'ndaki Shell tarafından işletilen Idku LNG tesisinde bir ücret karşılığında sıvılaştırılacağı ve Mısırdakinden çok daha uygun fiyatla uluslararası pazara ihraç edileceği anlamına gelen bir anlaşmayı kabul etmesini istemektedir(1).

Leviathan'da Kapasite artışı planlandı

2021 yılında Doğu Akdeniz'deki Leviathan gaz sahasındaki ortaklar, İsrail kıyılarında yüzer sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) terminalini de içeren genişleme hazırlıkları için yaklaşık 100 milyon dolarlık harcamayı onaylamıştı.

Leviathan sahası ,2019'un sonunda faaliyete geçti ve İsrail, Mısır ve Ürdün'e satış için yılda 12 milyar metreküp gaz üretmektedir.Bu yılın başında NewMed Energy'den yapılan açıklamada, Levithan ortaklarının, toplam gaz üretim kapasitesini yılda 9 milyar metreküp daha artırarak yılda yaklaşık 21 milyar m3 e çıkarmak amacıyla Leviathan rezervuarının geliştirilmesi için Faz 1B ile ilgili 2023 bütçelerini onayladıklarını söylemiştir(2).

Bir diğer açıklamada da ;Leviathan'da Ratio ve Chevron (CVX.N) ile ortak olan NewMed Energy (NWMDp.TA), grubun ilk üretim genişletmesini planlamak için 45 milyon \$ ve yüzer LNG terminalinin hazırlıkları için 51.5 milyon \$ daha harcayacağı açıklanmış ve NewMed, yüzer tesisin yıllık yaklaşık 6,5 milyar m3 LNG kapasitesine sahip olmasının beklendiği ifade edilmiştir.

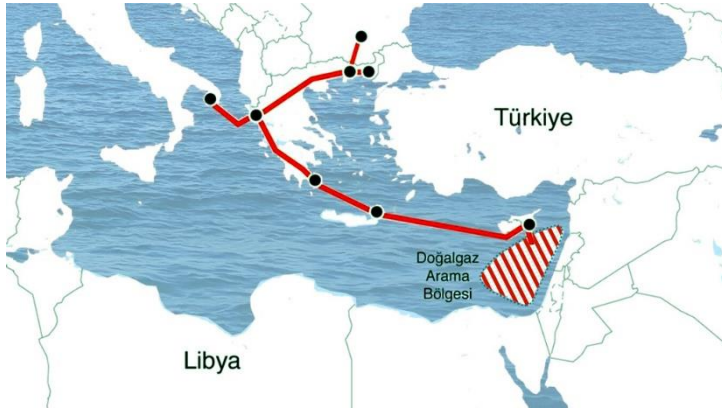
Ayrıca 2020 yılında İsrail, Mısır ve Avrupa Birliği İsrail gazının Mısır'daki LNG tesisleri aracılığıyla Avrupa'ya gönderilmesi için bir mutabakat zaptı imzalamıştı.

LNG Tankerleri daha hızlı ve pratik bir yol

İsrail'in LNG seçeneğini daha yakından inceleme kararında etkili olan bir faktör de , Lübnan'ın İran destekli Hizbullah'ı tarafından kabul edilen, İsrail ile Lübnan arasındaki deniz sınırına ilişkin Ekim 2022'de ABD'nin arabuluculuk yaptığı anlaşma olabilir.

Ancak Hizbullah'ın roketlerinin tehditi ortadan kalkmış değildir. Bu nedenle bir İsrail füzesavar deniz birliğinin Leviathan platformuna yakın bir bölgede konuşlandırılacağı açıklanmıştır.

Doğu Akdeniz gaz boru hattının rotası

Daha önce de birçok kez ifade ettiğimiz gibi gerek (East-Med) Doğu Akdeniz Gaz boru hattı ile taşınması düşünülen gaz gerekse yılda 9 milyar m³ lük İsrail LNG' tankerleri projesinin gazı AB'nin yıllık 400 milyar metreküplük toplam talebi içinde oldukça düşük bir miktar olarak kalacaktır. Ayrıca East -Med denizaltı boru hattı projesi geçen yılın başında Washington tarafından maliyet ve pratiklik gerekçeleriyle bir kenara bırakılmıştı. Diğer taraftan İsrail'in gaz sahalarındaki mevcut üretimin ve üretim kapasitesinde planlanan artışın çevre ülkelerinin ve AB'nin talepleri için de yeterli olmadığı bilinmektedir.

21-23 Aralık 2022'de Yakın Doğu Üniversitesince düzenlenen "Kıbrıs Sorunu: Çevresel Zorluklar ve Enerji Güvenliği" uluslararası konferansında İsrailli enerji uzmanı ve Eco Energy CEO'su Dr. Amit Mor yakın zamanda Lübnan'a gaz satışına başlayacaklarını ancak

Türkiye'ye gaz satışı yapamayacaklarını söylemişti. Dr. Mor, bunun nedenini ise İsrail'in yeterli gaza sahip olmaması olarak açıklamıştı (3).

Şimdi İsrail'in gündemindeki LNG gemileriyle doğalgaz taşıma alternatifinin mühendislik ve ticari zorluklarına muhtemelen Yunanistan, Kıbrıs ve dolayısıyla belki de Avrupa Birliğinin diplomatik baskıları da eklenecektir. Ancak İsrail, Ukrayna krizinden sonra AB ülkelerinin limanlarında özellikle Almanya'da inşa edilen yeniden gazlaştırma ünitelerinin artışını da dikkate alacaktır. Bu durumda İsrail'in LNG tankerleri ile gaz ihracatı projesinin ilerlemesi daha hızlı ve pratik bir yol olarak ortaya çıkacak ve destek görecektir.

Kaynaklar

[1] Simon Henderson 2023 "Israel Planning to Export Gas via LNG Ship" Erişim: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/israel-planning-export-gas-lng-ship> Feb 22, 2023

[2] Leviathan group starts plans for Israeli floating LNG terminal <https://www.reuters.com/markets/commodities/leviathan-group-starts-plans-israeli-floating-lng-terminal-2023-02-21/>

[3] Yakın Doğu Üniversitesi Kıbrıs Sorunu: Çevresel Zorluklar ve Enerji Güvenliği" Konferansı Erişim ;<https://neu.edu.tr/yakin-dogu-universitesi-ev-sahipliginde-dunyadan-40-universitenin-destegi-ile-duzenlenen-kibris-sorunu-cevresel-zorluklar-ve-enerji-guvenligi-konferansinda-200e-yakin-katil/>